

АНГЛІЙСЬКА КОНСЕРВАТИВНА ПРЕСА АТАКУЄ ЛІБЕРАЛІВ.

Капіталістична преса недоволенна вислідом виборів у Великій Британії. Консервативна преса гостро атакує ліберальну партію. І має рацію. Партія праці успішно заступає тепер собою і своєю платформою ліберальну партію. Лібералам тепер залишається: реакційним перейти до консерватів, а поступовішим до партії праці й на тому покінчити своє існування, що, розуміється, невдовзі й станеться.

"Morning Post" каже, що Лойд-Джордж може собі тепер загравати тим, що від його голосів залежатиме уряд, але він переконаний, що така поведінка не зміцнить його політичної авантюри.

"Дейлі Телеграф" закликає Балдуна до "відбудовування" свого міністерства (бо багато його міністрів провалилися) й не резигнувати, але чекати зібрання парламенту й там прийняти з такою програмою, на яку опозиція зламає-б собі голову.

"Дейлі Мейл", найреакційніша газета у Великій Британії, каже, що консервати забагато уваги присвятили ліберальним антагоністам в часі виборів й тим лишили вільну руку "зрадничому соціалістичному ворогові".

"Дейлі Експрес" каже, що кожна партія, яка забуває, що "нація перша, а партія друга" — дістане позичку.

Ліберальна "Дейлі Нюс" вірить, що в новому парламенті

буде багато клопоту й що він буде недовговічний.

Лейбористська "Дейлі Гералд" вітає партію праці, що перший раз в історії показала найсильнішою в країні не тільки над буржуазними партіями, але й над комуністами. "Дейлі Гералд" домагається від Балдуна, щоб він зрезигнував і віддав владу "народному вибранцеві" Рамзеєві МекДоналдові, закінчуючи, що єдиним логічним висновком для справжніх консерватів і справжніх лібералів є злучитися в один табір.

"Несправжні" консервати й "несправжні" ліберали певно повинні перейти до партії праці. Це мусять бути другий й третій висновок "Дейлі Гералд".

Лондонський "Таймс" звалоє вину за ціле положення на лібералів, але каже, що якраз нема потреби. "В минулому найкраще було вихід з такого самого положення" (лист Зіновєва?), каже "Таймс", і його можна знайти зараз.

І справді ця велика капіталістична газета найправильніше суджує. Бо якраз британським капіталістам нема потреби навіть тоді, коли МекДоналд перебере владу й лишить себе при ній.

Ліберальна "Манчестер Гардіан" висловлює опінію, що при допомозі лібералів котрий небудь уряд зможе існувати "комфортабельно". Газета висловлює думку, що Балдуин повинен остати при владі до скликання парламенту й цим дати час і можливість сформувати лейбористсько-ліберальному компромісові.

Мусій.

го комісаріату, щоб ствердити, чи правдива є поговоро, що посол Сипула був застрілений на форті Бема.

Співпраця пепесівських паткарів з поліцією державного комісаріату говорить сама за себе. І цим разом газети в ролі

"Експресу Пораннього", хотять затерти сліди нового палкарсько-поліційного злочину і щукують на комуністів. Та нагірня підіймана часто півурядовою пресою має на меті підготовлення погромницьких настроїв проти комуністичних послів.

АНГЛІЯ МАЄ 9,560 МІЛЬЙОНЕРІВ.

Уряд, що збирає дохідовий податок в Англії, опублікував недавно статистичні дані за 1928 рік. Виявилось, що в Англії є 9,290 доцарових мільйонерів. Поміж тими "бідними" знаходиться 543 мільйонерів в фунтах стерлінгів (один фунт стерлінгів рівний 5 долларам). Пересічний річний дохід кожного з тих "стерлінгістів" перевищує 500 тисяч долларів, а разом мають вони 250 мільйонів долларів річного прибутку. Мільйонерів в доларах нараховується 8,747. При тім 6,424 людей дістає річно до 100 тисяч долларів доходу, 2,045 душ — до 200 тисяч, а 278 людей "добуває" до 250 тисяч дол. річного зиску. Скільки то в тих доходах криється людської кривди!

При цій нагоді треба пригадати, що в Англії є 1,500,000 (півтора мільйона) безробітних і що там 200,000 майнерів і їх родини пухнуть з голоду. І тільки завдяки тому можуть там бути тисячі мільйонерів.

ЩО ЧИТАЄ МАСОВИЙ ЧИТАЧ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

У 8-ох фабрично-заводських клубних бібліотеках Вінницької округи на Радянській Україні прослідковано через цілий рік від 1. жовтня 1927 р. до 1. жовтня 1928 р., які твори і яких письменників найрадіше читають масові читачі. Клубні бібліотеки були: у цукровиків 4, у харчесмаку 2, у хеміків 1 й у гірників 1. Книжки бралися під увагу тільки тих авторів, які в кожній бібліотеці читувались не менше 25 разів на рік. Бібліотечний відділ Вінницької округи прослідкував ціном 7,000 томів книжок, що вони були між читачами.

Підсумовуючи усі їхні дані на підставі обліку складено список тих авторів, які є улюбленими робітничого читача.

З прочитаних 7,000 книжок припадає на поодиноких авторів:

Дж. Лондон	394
Сінклер	286
Велс	271
Жеромський	254
Горький	247
Келерман	231
Винниченко	213
Сефюліна	214
Лок	218
Франко	213
Романов	211
Коцюбинський	196
Шевченко	193
Мирний	191
Вовчок	189
Фарер	174
Еренбург	171
Толстой	163
Галаков	161
Вересаєв	152

Гоголь 151
Короленко 147
Хвильовий 142

Наведена таблиця показує, що для читача-робітника авторів-американців є найкращі й доступніші за всі інші.

"Мені, каже 40-літній механік, подобаються особи, що їх змальовується тим, що вони незвичайні, з сильною волею, при чому подано так цікаво й закінчено, що мимоволі віршиш в них".

З цієї таблиці теж видно зріст попиту на книжку українських письменників. Правда, масовий робітничий читач цікавиться годіно старшими письменниками. Завважається, що Франка, Левинського, Мирного й інших читають і цікавляться головою тими творами, в яких відображено побут робітника й селянина. Так само помітне зростання цікавості у масового читача до художньої літератури, що захоплює своєю фабулою і добре розгорненою дією.

ЯК ЧОЛОВІК ПРОМІНЯВ ЖІНКУ НА ВОЛІ І ЩО З ТОГО ВИЙШЛО.

(Написав П. Нечай.)

3.

Каленикова мати в одну душу:

— Женився-б сину. Хазяй-ки-ж треба в хату. Я далі вже не здужатиму сама управитися в господарстві.

— Та нехай...

— Нехай та нехай. Женився-б. Чи старим парубком отак і викавати думаеш?

— І чого він? Одно — женися! За що я буду женитися? Грошей нема!

— Якось би стяглися. Тепер пішла мода на дешеві весілля. То колиш було — і попові, і дякові, горілки та музик поставчай. Он людські запитується в сільраді та й живуть ще краще, як вінчани. Так би й ти. А коли що, то воли можна й продати. Київ один є та прикупив би по весні другого, а за остачу можна й весілля справити.

— Чого вам так закортіло женитися? Ідть самі та й женися. Не бачив жінки, щоб голову гризла.

— Такої, сину! І в кого ти вдавеш? Батько твій, покійний-чон, ще до призову женився, а ти он уже з бороною й нежонатий.

— Нехай...

— Чи, мамо, до пари не підшукаеш?

— І, мамо, для чого заводити оті балачки?

— А як же? Людські матері вже бабуть, а я і помру, онуки не бачивши? Куди воно годиться? Чи ти в манастир налагодився? Коли-ж немає тепер тих манастирів. Порозгонили!

— Баба Віда закурено хитає головою: їй манастирів шкода — порозгонили, і на Каленика жаль — отакій удався? Наче-ж і недурний, і роботящий, і чарки не цурається, а дивись — бурдаке парубком. Хоч би так довелось на віку поколихати онучатко та відповісти за невісткою перед смертю.

— Та як же воно буде, Каленику?

— Ніяк... Немає підходящої дівки.

— Чого-ж немає? І в Кирил Попайди дівка гарна, хазяїнська. Стара Мокрина не раз уже закидала слово про сватів, та й у Макара Коломаки — чого-ж не дівка? Лантух життя сама підіймає! І вибирай хоч ту, хоч ту.

— Нехай подумаю.

— Чого там думат? Час

уже надуматися — не маленькій.

— Таки-ж треба подумати, мамо?

— Думає, та щоб уже не довго.

— Припікає вам?

— Хіба-ж, сину, таки й не долече? То те, то друге: "Чого так ваш Каленик, бабо, не жениться?"

Каленик чиркає.

— Таки-ж і народ у нас!

— Народ, сину, такий. З таки ми з старим звикавали, і тобі з ними викавати треба.

— Яке ім діло до мене?

— Звикали... Кожне жениться, бо то-ж у хазяїстві без хазяйки діло плаче.

— Повигадуєш...

— Не з нас пішло, сину!

Омелько скрутив дібух і передав кнсет з газетою Каленикові на віз.

— Продаш?

— За триста!

— Дають?

— Ну, ти, сирій, не викидай сина!

— Добрий базар...

Каленик лежить на возі, Омелько схилився на полудрабок — курить і чиркають.

— Уже снідав?

— Купив оце чвертку.

— Ну, то сідай на віз.

Виймає Омелько з кишені чвертку, шльопає нею по лівій долоні й умоується на возі.

— Будмо...

— Здоров пиши.

Закушують салом з огірками.

— Будмо...

— Та допнай...

— Іван-не-е! А йдть і ви до нас снідати. Та гукніть і на Дмитра, отам тільки що лаявся з циганом!

— Воли?

— Продаю, та щось не дуже питають.

— То я-ж збігаю по півкварти.

Омелько, Каленик, Іван та Дмитро жуять сало з хлібом, здоровуються до чарки, гомонять.

Розмова жвавішає:

— О, Писні! А йдть до нас снідати!

Під обід коло Калениково-го воза сій окремі армарок: десерт чоловіків і півдесятка молодий голосно демується, регочуть, співають. Під возом, на спокусу безпритурних, лежить купа порожніх горлячаних фляшок.

Каленик черволий, розхристаний, стоїть навколошки у возі перед Омельком і махає руками:

— Ну скажи, ну скажи — ти-ж Омелько Вишкарко?

Омелько довго дивиться на Каленика посоловілими очима й плямає губами.

І інші частуються, і кожний намагається розказати другому про своє горе. Молодці встриють у розмови, — нік не перекирчать чоловіків! Омелько нарешті збирається з думками, обнімає Каленика, лягає йому на груди головою, лідпиряє рукою щокую і, розчепивши рот, от-от вивихне щелепи, — високо-високо заводить: "Малютиного-малютиного..."

— Е-е! Тільки жаль мені на воцї своєю...

— Оженив він мене малютиного... Малютиного-малютиного...

— Півтора десятка чоловічих та жіночих голосів влітають в пісню і ридують про сина "нерозумного" та про "жінку нехазяєчку".

(Кінець буде.)

ПЕПЕСІВСЬКІ ПАЛКАРИ І ФАБРИЧНА ПОЛІЦІЯ СТРІЛЯЮТЬ ДО РОБІТНИКІВ.

Дня 30. квітня на бажання робітників працюючих у фабриках амуніції на форті Бема, у Варшаві, вівдав посол Сипула на те місце, щоб відбуті віче. Тов. Сипула прийшов перед фабрику в годині 5-їй по полудні. Чекаючи на вихідних робітників, він розмовляв з кількома робітниками, які його пізнали. Незадовго збиралося коло посла пепесівське віче робітників, які кликали других, щоб йшли на зібрання. Рівночасно збиралося під фортом білка пепесівців, що дали знати фабричній поліції про віче. Поліція вибігла по хвилі задією брямом

форту і без ніякої перестороги почала стріляти в робітників, даючи салду за салдою. Головним виходом від портєрні вибігла пепесівська бойка, та-кож стріляючи до зібраних. Настала паніка. Поліція й пепесівці вганяли за робітниками, арештуючи кого попало. Горстка озброєних робітників з форту відпровадила посла Сипулу аж до вулиці Гостинської, охороняючи його перед нападом палкарів.

В годині 11.30 ночі зголосився до помещикання посла Сипули якийсь осібняк, який твердив, що прийшов від державно-

го комісаріату, щоб ствердити, чи правдива є поговоро, що посол Сипула був застрілений на форті Бема.

Співпраця пепесівських паткарів з поліцією державного комісаріату говорить сама за себе. І цим разом газети в ролі

го комісаріату, щоб ствердити, чи правдива є поговоро, що посол Сипула був застрілений на форті Бема.

Співпраця пепесівських паткарів з поліцією державного комісаріату говорить сама за себе. І цим разом газети в ролі

"КРАСІН"
В
ПОЛЯРНИХ ЛЬОДАХ.
НАРИС М. ШПАНОВА

(Продовження.)

Згідно із спостереженнями штурманів, за останню добу нас здрейфувало на 8 миль. Підсилюється дрейф до nord-осту під впливом зойд-вестових вітрів, що інколи переходять майже в чисто зойдові. Дрейфує нашу льодину, дрейфує і тороси, що навколо нас. Дедалі ширші стають розцілини навколо нашого аеродрому.

Скупа полярна весна таки нагадує про себе. Сніг зсідается. Сонячними днями ліж не сковзються по його поверхні, а хлопають у воді. Ліж з розгону залізаять під тонку півку великих таловин і, не встигнувши удержатися, відразу потрапляють по коліна в крижану воду.

Але це нічого, коли-б світило сонце. Густі хвилі туману раз-у-раз обгортають небо. Іноді туман буває такий густий, що на кілька метрів від корабля нічого не видно.

В 2-ій годині ночі проти 10. липня, знову з'явилось сонце. Чухновський налагодився летіти. Але, дослідивши, коли заводили мотори, сонце по-зрадничьому сховалося, і аеродром знову в густому тумані.

Не гаразд і з "Красіном". Зламало лопасть лівого гвинта. Сьогодні подолаж Жолудів сказав, що в румпельному відділі зламався чавунний погон. Виявилось, що натиском криги зламало обмежувач стерня і масивну крицеву петлю, на якій стерно підвішено. Липитися на одних льодах без стерня — перспектива погана. Звісно, корабель, що має бортові гвинти, не є цілком безпорядний, зуміє, може, вивести з льодів, але це аж ніяк не легко. Треба, хоч що будь, підшукати яко-мога лекший вихід з льодів. Може найкраще просто чекати, поки крига розійдеться під вітрами. Але чекання віддалить на невизначено довгий час мету експедиції. Чухновського бере нетерпеливця. Як-крає сонце, що було за сунутника нам всі дні, поки ми йшли повз береги Норд Остлянду, дедалі менше визирає з туманів. Синоптична карта Березкіна все більш рибіє чорними кружалками суцільних хмар.

10. липня.

В 16-ій годині 10-го липня туман трохи розвіявся. Коло літака енергично працюють механіки. Мені треба допомогти розгорнутися Чухновському, коли літак підійде до старту норд-воєї доріжки. З кількома кочегарами їду на ліжах два кілометри від старту. Звідси мені видно, як Чухновський починає кружляти по аеродрому, простуючи до нас. Тривожно дивлюсь на машину, що переминається з крила на крило: елерони її чіпляються за сніг. Чи підійде до мене машина по горбках і проталинах? З великою обережністю веде машину Борис Григорович. Щоб бачити поверхню аеродрому,

він висунувся до пояса з машини. Нарешті, літак підпозває до стартової доріжки. Ліжк профудили у талому снігу слід заглибшки з півметра. Мокра крупа голубою доріжкою блищить до самісінького корабля. Ми кидаемся до лівого крила машини, щоб дати змогу Чухновському розгорнутися на місці і стати в напрямі старту. Але, щоб пробігти 20 кроків, які віддалюють нас від машини, треба витратити чимало часу й зусиль. Що-крок, то я провалююсь все глибше, а вже недалечко коло крила, загрузаю до поясу в глибокий сніг. Вода холодними струмками лється за високої чоботи. Але про це ніколи думати. Чіпляємось в алюмінієве крило, і літак, працюючи правим мотором, круто розгортається на 180°.

Чухновський встає, щоб ще раз орієнтуватися в напрямі розгону. Безладно розкидані червоної палими гостро офарбованих перепон збивають його з пантелику. Він робить руху рупором і щось кричить до мене. За гуркотом моторів цього не чути. Підхожу до літака і, переборюючи опір повітряного струмка від гвинтів, лізу по слизкому крилові до Бориса Григоровича. Пояснюю значення червоних плям і місця перепон. Мене турбує великий льодовий поріг в кінці доріжки, якого нам не пощастило знищити цілком. Мені здається, що Борис Григорович так і не розбавився в цьому хаосі червоних плям. Мотор скидає мене з крила і я, сквоззячись, сторчакнув в талій сніг.

Чухновський дає повний газ. Ми розгонуємо машину за крило, щоб допомогти їй зрушитися з місця. В цю мить з верхаго

турельного юга вистромляється червоне обличчя Олексєва — він махає руками. Підбігаю знову до літака. Але це тільки так говориться — "підбігаю". Загружаючі до пояса в снігу, руками й ногами караскаюсь по кризі в сніговій хуртовині, що її знімають пропелери. Так, отож, не-підбігаю, а підпозваю до літака. У віконце висунулося зелене обличчя Блауфштейна. Він на мигах пояснює мені, що в нього нема води, щоб пити. Треба накласти снігу в ліжку з-під бензини. Подаю ліжку у вікно, махаю рукою Борисові Григоровичу. Все готове. Що-сили розгонуємо машину. Вона повільно сповзає з місця. Всі мотори відразу включили на повний газ, і літак біжить доріжку; гейзери води від розталого снігу б'ють з-під ліж навкруги.

Але Борис Григорович скеровує просто на зрадничий поріг, про який я йому щойно говорив. Він зламає ліжку. Зараз машина втрапить швидкість і або вгрузе в купу крижаних горбків, або збавить газ, щоб зупинитися. Але все гаразд. Від штовчка в ледяний поріг машина підскакує в повітря і плавно здіймається вгору.

Дивлюсь на годинника — в 16-ій годині 30 хвилин.

Літак покружляв над нашими острогами і пішов в напрямі на зойд-ост в бік острову Карла XII. На обрії-хвиля густого туману, що, мов димова завеса, котиться в наш бік з півночі.

Коло борту зустрічаюсь із заклопотаним Березкіним.

(Далі буде.)

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!

ЧИТАЙТЕ І РОЗПОВСЮДНОВАЙТЕ ТАКІ ЧАСОПИСИ ПІ ЖУРНАЛИ:

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ" — одиниий український робітничий часопис в Канаді, виходить три рази на тиждень. Передплата: \$4.00 на рік, \$2.00 на півроку.

"ФАРМЕРСЬКЕ ЖИТТЯ" — одиниий дієсно-фармерський український часопис в Канаді, виходить три рази на тиждень. Передплата: \$2.00 на рік, \$1.00 на півроку.

"РОБІТНИЦЯ" — одиниий журнал в українській мові для працюючої жіноцтва, виходить два рази на місяць. Передплата: \$1.50 на рік, 80 центів на півроку.

"СВІТ МОЛОДІ" — одиниий журнал в українській мові для української роб.-фарм. молоді, виходить раз на місяць. Передплата лише 50 центів на рік.

Передплату на повний часопис в журналі посилайте або на ім'я кожного часопису окрема, або на ім'я й адресу:

WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASS'N Ltd.
Cor. Pritchard & McGregor Sts.,
Winnipeg, Man.